

Sygn. akt II ZO 17/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2023 r.,
zażalenia obrońcy obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w B. P.N.,
na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie z
dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt ASD 12/21 (w zażaleniu wskazana błędnie data), w
przedmiocie przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie
Dyscyplinarnej zgodnie z właściwością rzeczową

postanowił:

**uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi
Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi do
merytorycznego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Na wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej zarządzeniem z dnia 23 września 2020 r., sygn. akt DO 52/20, wydanym na podstawie art. 110 § 3 ustawy *Prawo o ustroju sądów powszechnych* z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2020 r, poz. 365) wyznaczył Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, jako sąd dyscyplinarny właściwy do rozpoznania w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w B. P.N.

W związku z tym, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim złożyła do Sądu Dyscyplinarnego przy

Sądzie Apelacyjnym w Warszawie *Wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej* z dnia 18 stycznia 2021 r. przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego w B. P.N., któremu zarzuciła popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na wystąpieniu do Dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE w piśmie z dnia 28 kwietnia 2020 r. Zdaniem rzecznika dyscyplinarnego zachowanie to wyczerpywało dyspozycję art. 107 § 1 pkt 3, 4 i 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: p.u.s.p.) w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, postanowieniem z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt ASD 12/21, stwierdził brak swojej właściwości w przedmiocie rozpoznania tej sprawy i sprawę przekazał Sądowi Najwyższemu – Izbie Dyscyplinarnej, jako właściwemu rzeczowo do jej rozpoznania.

Obrońca obwinionego SSR P.N. wniósł zażalenie na to postanowienie, zaskarżając je w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 110 § 1 pkt 1b oraz art. 128 u.s.p., poprzez przedwczesne i pozbawione podstawy faktycznej uznanie się niewłaściwym przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie i przekazanie sprawy do rozpoznania Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zwrócenie sprawy do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt II ZO 32/22, Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku obrońcy SSR P.M. w przedmiocie połączenia jego sprawy między innymi ze sprawą SSR P.N. oraz sprawami, których sygnatury zostały wskazane w tym postanowieniu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w dniu 15 lipca 2022 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259). Zgodnie z art. 8 ust. 1 ww. ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną, tworząc w ramach Sądu Najwyższego Izbę Odpowiedzialności Zawodowej. Ponadto wprowadzono regulację,

według której sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia jej w życie należące do Izby Dyscyplinarnej przejmują i prowadzi Izba Odpowiedzialności Zawodowej (art. 8 ust. 2 ww. ustawy). W związku z powyższym zażalenie wniesione przez obrońcę obwinionej w obecnym stanie prawnym podlega rozpoznaniu przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej.

Jak wynika z analizy wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko obwinionemu sędziemu Sądu Rejonowego w B. P.N., zarzucany mu czyn polegał na kwestionowaniu rozwiązań legislacyjnych dotyczących przeprowadzenia wyborów na urząd Prezydenta RP w 2020 r., a ponadto wskazaniu przez obwinionego, że „rozpoznanie protestów wyborczych i stwierdzenie ważności wyborów toczyć się miało przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, w której członkowie – sędziowie Sądu Najwyższego – zostali powołani w wadliwym prawnie procesie wywołującym brak niezależności tej izby”. Powyższy czyn został przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim zakwalifikowany jako przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 pkt 3, 4 i 5 p.u.s.p. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 128 p.u.s.p.

Właściwość sądu dyscyplinarnego orzekającego w sprawach dyscyplinarnych sędziów reguluje art. 110 p.u.s.p. W pierwszej instancji co do zasady orzeka sąd dyscyplinarny przy sądzie apelacyjnym (§ 1 pkt 1 lit. a). Jedynie wyjątkowo właściwym sądem jest Sąd Najwyższy, tj. w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, lub sprawach, w których Sąd Najwyższy zwrócił się z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wraz z wytknięciem uchybienia, oraz sprawach, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p (§ 1 pkt 1 lit. b).

W niniejszej sprawie Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie upatrywał swojej niewłaściwości w fakcie, że obwinionemu zarzucono czyn realizujący przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p., co uzasadniać miało przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu. Rzecz jednak w tym, że zgodnie z tym przepisem przewinienie dyscyplinarne stanowią „działania kwestionujące istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność

powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej”. Jak wynika z przytoczonego wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, czyn zarzucony sędziemu P.N. nie wiązał się z kwestionowaniem ani istnienia stosunku służbowego któregośkolwiek z sędziów ani skuteczności powołania sędziego, ani tym bardziej umocowania konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wynika z treści zarzutu, obwiniony podnosił jedynie kwestię wadliwości obsady sądu (wyłonionego z sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego), czego nie można utożsamiać z kwestionowaniem statusu sędziego albo umocowania konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej. Konsekwencją owej wadliwości jest bowiem wyłącznie „nienależyta obsada sądu” (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) lub „sprzeczność składu sądu z przepisami prawa” (art. 379 pkt 4 k.p.c.), skutkująca brakiem gwarancji prawa do sądu określonego w aktach prawa unijnego, prawa międzynarodowego i w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (zob. uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20). Należy ponadto dodać, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych została uznana przez Europejski Trybunał Praw Człowieka za niespełniającą kryterium „niezależnego sądu ustanowionego przez prawo” (wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek* przeciwko Polsce, nr skargi 49868/19 i 57511/19). Twierdzenie o nienależytej obsadzie sądu lub stwierdzenie braku jego niezależności nie stanowi wszak kwestionowania umocowania samego konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej, jakim jest Sąd Najwyższy.

W związku z powyższym z opisu czynu zarzucanego obwinionemu nie wynika realizacja przez niego czynu z art. 107 § 1 pkt 3 p.u.s.p. Jak zaś wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, o właściwości sądu decyduje to, jakiego rzeczywiście czynu przestępnego dopuścił się oskarżony (odpowiednio: obwiniony), tzn. jak czyn ten powinien zostać zakwalifikowany w świetle okoliczności sprawy. Kluczowy w perspektywie stwierdzenia właściwości sądu jest zatem opis czynu i jego znamiona, a nie prawidłowa bądź nieprawidłowa kwalifikacja prawna przyjęta przez oskarżyciela (zob. wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt IV KK

351/12; postanowienia SN: z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt IV KK 533/19 oraz z 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt I KK 107/22).

Z opisu czynu zarzucanego obwinionemu sędziemu Sądu Rejonowego w B. P.N. nie wynika realizacja przewinienia dyscyplinarnego, która uzasadniałaby właściwość Sądu Najwyższego, zatem zażalenie należało uwzględnić, uchylić postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie i przekazać sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi jako właściwemu do merytorycznego rozpoznania sprawy zgodnie z art. 110 § 3 p.u.s.p.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak na wstępie.